

BETLAN

per regar aqueixa pda.; sign. de 'beneïda' que pogué afudir des dels temps moriscos, a aquell habitatge religiós. Oït *betjeïlla* pels nostres, ho contraurien, naturalment, en *betjla*.

Crec que també pot venir de *bättiä* el cognom valencià *Beti*, principalment propi del Nord valencià (cinc pobles, des de Tortosa a Cast.Pna., però també a Algemés, segons *AlcM*) la *-a* final sonava *e* en la pronunciació dels moriscos valencians (Doctrina d'Ayala etc.), i la terminació *-ie* fou catalanitzada en *-i*. És arbitrari que en àr. *beti* signifiqui 'habitació de planta baixa' com diu *AlcM*. Potser fa confusió amb el diminutiu *buejt* «petite chambre», o bé *bâ'ita* «gîte, lieu où l'on couche» (Al-Makkari, en Dozy, *Suppl.* I, 132) o bé *bâiti* 'la meua habitació' (de *bâit* amb el sufix possessiu de la persona).

Cert que per a l'etimologia de tot plegat, i en particular per a *Beti*, també podríem pensar en l'adjectiu aràbic *bâiti* 'domèstic' (*Boqtor*) o 'mans, casolà' (*PAlc* i 1001 *Niis*; Dozy *Suppl.* I, 132), però aquest només s'aplica als coloms. En conjunt és més convincent l'altra etimologia.

Betla, Betles, V. Berla

BETLAN

Poble del centre de la Vall d'Aran.

PRON. MOD.: *bellân*, 1926-1934, allí mateix i a tots els pobles veïns.

DOC. ANT. 1295: *Betlan*, un Arnau de ~ (errada: *Beclam*), en un doc. referent a la Vall d'Aran, confirmant-ne un de Pere el Catòlic —c. 1200—, a favor del seu oncle, Isnard de *Betlan* (Reglà, *Lucba por Aran*).

Parònim gascò «Fontaine de Bellan» en te. St. Marnet de Luixon, uns 15 k. O. de *Betlan*, ja en territori francès. Com a cognom només trobo «Bel-lan» com a nom de dues persones de Sueca i una d'Almussafes (1936-9), probablement d'una família aranesa immigrant.

ETIM. Tal com *Escunyau*, *Montcorbau*, i probablement *Aubert* (immediat), *Bausenn*, *Betrenn* (i potser *Benós* i *Begós*), ve d'un NP germànic. Sens dubte *BEDILA*, *-ÂN*, de la productiva arrel *BAD-* (44 noms Först.), nom que hem de considerar ben documentat car Först. el registra en les variants *Badila*, *Petila*, *Bettila*, *Bettola* (col. 227) merament resultants de la fonètica dels diferents dialectes germànics; amb *A > e* per normal metafonia davant *-ila*; tant pot ser un masculí gòtic, com un femení fràncic, amb la respectiva terminació *-A* de la declinació feble (cf. encara *BID-*, Först., 301).

Amb lleus diferències sufijals aquest mateix NP germ. ha deixat també descendència en el domini francès: el frprov. *Billens*, pronunciat *belē* ve del NP *BIDLING* o *BITI-* (Muret, *Rom.* xxxvii, i *Mél. Saussure* 1908, 267 ss.). És versemblant que els dos *Billancourt* de Picardia vinguin del mateix NP + *-court*. *Les Bi-*

llanges prop de Limoges podria resultar d'un femení plural en *-INGAS*; hi ha 10 NLL *Villaines* (Borgonya i Maine) sobre l'etimologia dels quals no hi ha acord: Skok (*ZRPh.* xxxix, 120) els identifica amb l'adjectiu *vilain*, *-aine*, i deu tenir raó en molts o la majoria d'ells, però en alguns tindrà raó Gröhler (*Frz. Ortsnamen*) que hi veu un NP, fundat en la forma antiga *Vetilenus*, que sembla resultant del germ. *BETI-LIN* (o *BEDILIN*) de la mateixa arrel (amb *V-* contaminada pels innombrables NLL en *Vill-*), format amb el copiós sufix antroponímic germ. *-LIN* (prop de 200 casos en Först.).

Betra, Betre, V. BERT-

BETRÉN

En grafia gascona *Betrenn*, poble de la Vall d'Aran, immediat a l'E. de Viella.

PRON. MOD. *Betrén*, 1926, 1933 etc., en el poble mateix i a tots els veïns; notem la *n* dental (no *-n*), que només pot venir de *-END* o *-ENN*.

DOC. ANT. Jo en aquells anys vaig llegir-lo *Betrendo* en docs. medievals: nota extraviada (o ajornada) en els anys d'exili i fins al 1980, en què no he pogut ocupar-me de la Vall ni de l'aranès.

En bona part ho supleix l'existència de diversos homònims en el veí Comenge, on aqueix nexa *-rt-* s'ha mantingut fins avui. Allí n'hi ha almenys dos. *Betrenn*, mas («grange») te. Genès (vall de Louron, quadr. 442 × 58), 12 k. O. de Luixon i a uns 40 del *Betrenn* aranès, si bé separat per tres o quatre altes serres i valls; *Betren* municipi, 4 k. S. de Barbazan, uns 50 k. Garona avall del nostre *Betrenn*; potser son tres —un altre prop d'aquest—, car uns el posen formant part del c^o de Barbazan (*H-Gar.*) i altres, a la vall de *Barrossa*, immediata però ja en el departament *H-Pyr.*; el *TdF* el situa en aquest departament i confirma *Betren* com a forma occitana del nom. És clar, doncs, que l'aran. mod. *Betrenn* surt de *Betrenn*, per dissimilació (com *abre < arbre*, *pedre < perdre*, *escapre < escarpere*, *catre < cartre*, *atre < altre*).

ETIM. La forma antiga en *-endo* i amb *Betr-* i la dels homònims gascons assegura que l'ètimon era de forma *BERT(-)RENN* o *-REND*: Una cosa i altra, orienten cap a un NP germ., tal com en provenen els noms de pobles aranesos que he aplegat a l'article *BETLAN*, i com molts del gascò veí (*Bourg d'Oueilb*, *Burgalays*, i els nombrosos en *-vielle*. (*Catervielle*, *Astarv.*, *Aderv.*, *Loudervielle* etc.).

A) Per això jo no vacilava a donar-li aquesta classificació lingüística l'a. 1938 en l'article reproduït en *E.T.C.* 38, n. 34, com ho indica la inicial *Bert-*, i dintre d'aquest grup:

-endo (*a*) m'hi orientava també, i ens guiava cap a un NP dels nombrosos germ. en *-IND*. Concretament em recordava el nom del r. *Bastareny* (V. l'article, supra), que segons les formes medievals havia de començar en *BEST-*; i allí s'explica, sense entrebanc fonètic,